

SLOVENSKO KONSERVATORSKO DRUŠTVO

*Association of Conservators of Cultural Heritage of Slovenia
Association des conservateurs du patrimoine culturel de Slovénie*

Nagrado in priznanja, ki jih Slovensko konservatorsko društvo podeljuje svojim strokovnjakom za življenjsko delo in izjemne dosežke na področju konservatorstva in restavratorstva, je društvo poimenovalo po prvem poklicnem konservatorju v Sloveniji, akademiku dr. Francetu Steletu (1886-1972). Nagrada za življenjsko delo je najvišja in edina vseslovenska konservatorska nagrada in hkrati zahvala posameznikom za njihove izjemne rezultate strokovnega dela. Društvo vsako leto podeli poleg nagrade še tri priznanja; in sicer dve priznanji kolegom za njihove izstopajoče dosežke pri prenovah, ki so sad izvirnih strokovnih, tehnoloških ter drugih prizadevanj in iskanj pri ohranitvi in predstavitvi kulturne dediščine in naravnih vrednot v Republiki Sloveniji, in eno za lastnike ali druge državljane, ki s svojim zgledom pomagajo ohranjati slovensko kulturno dediščino.

Letošnja nagrada in priznanje imajo še dodatno težo, saj jih podeljujemo v letu, ki ga je Svet Evrope razglasil za evropsko leto kulturne dediščine z namenom spodbuditi skupno doživljanje evropske kulturne dediščine in zavedanje o njenem pomenu kot skupni dobrini, izboljšati ozaveščenost o skupni zgodovini in vrednotah ter okrepiti občutek pripadnosti skupnemu evropskemu prostoru. Cilji evropskega leta kulturne dediščine so spodbujati in podpirati prizadevanja EU, držav članic ter regionalnih in lokalnih organov, v sodelovanju s sektorjem kulturne dediščine in širšo civilno družbo, za zaščito, varstvo, ponovno uporabo, krepitev, vrednotenje in promocijo evropske kulturne dediščine, tudi v mednarodnih odnosih EU. Evropsko leto bo tudi okrepilo prispevek kulturne dediščine h gospodarstvu prek podpore kulturnim in ustvarjalnim sektorjem, spodbujanja ustvarjanja in inovacij, trajnostnega turizma in zaposlovanja. Varuhi kulturne dediščine se že dalj časa zavedamo, da nepremične kulturne dediščine ni možno varovati samo na osnovi predpisov, ampak je potrebno večje sodelovanje tudi z ostalo strokovno javnostjo. Številni primeri dobrih praks kažejo, da ne smemo zanemariti tudi lokalnega okolja, saj se ob podpori lokalnih skupnosti zavedanje o pomenu ohranjanja kulturne dediščine povečuje. Letošnje leto torej pred konservatorje postavlja številne nove izzive. Upamo, da smo strokovno pripravljene sprejeti nove izzive.

Srečko Štajnbaher, predsednik SKD

**SLOVENSKO
KONSERVATORSKO
DRUŠTVO**

*Association of Conservators of Cultural Heritage of Slovenia
Association des conservateurs du patrimoine culturel de Slovénie*

Prejemnica Steletove nagrade za življenjsko delo in vrhunske konservatorske dosežke, ki so pomemben del ohranjanja in predstavljanja kulturne dediščine v Sloveniji:

dr. Nika Leben
ZVKDS, OE Kranj

Prejemniki Steletovih priznanj:

mag. Marvy Lah
ZVKDS, OE Nova Gorica
za celovito prenovo spomenika Lipica – Kobilarna Lipica

Tatjana Adamič
ZVKDS, OE Ljubljana
za celovito prenovo spomenika Ljubljana – Hotel Tivoli

Slavko Šorli
za izjemno prizadevanje pri vzdrževanju in obnovi gospodarskih objektov na domačiji Kneške Ravne 9 ter za ohranjanje in širjenje starih obrtnih znanj (kritine na objektih kulturne dediščine)

STELETOVA NAGRADA IN PRIZNANJA ZA LETO 2017

STELETOVA NAGRADA DR. NIKA LEBEN

Radovljška graščina (EŠD 600) od leve proti desni: dr. Nika Leben v pogovoru z dr. Cenetom Avguštinom o prenovi atrija, 1989 (foto: B. Jesenko Filipič), dr. Nika Leben na ogledu del, 2006 (foto: B. Jesenko Filipič), restavriranje poslikav, 2007 (foto: N. Leben)

Radovljška graščina (EŠD 600) od leve proti desni: Baročna dvorana med restavratorskimi posegi, 2006 (foto: N. Leben), baročna dvorana po zaključku restavriranja, 2007 (foto M. Kambič)

Nika Leben je diplomirala na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Njena osnovna študijska smer je bila umetnostna zgodovina, ob njej tudi etnologija. Že pred diplomo, vse od leta 1978, pa je Lebnova delala na Zavodu za varstvo kulturne dediščine v Kranju. Na območju Gorenjske se je razvila v vodilno konservatorko - umetnostno zgodovinarico, ki je teoretična, sodobna izhodišča konservatorstva vedno povezovala z delom na terenu. Njeno uspešno delo so kolegi nagradili s Steletovim priznanjem za leto 1997, ko je uspešno vodila obnovo kapele sv. Petra v Stražišču in leta 2009 za celotno prenavo Radovljške graščine.

Dr. Nika Leben na terenu leta 1980 (Arhiv ZVKDS OE Kranj)

Konservatorka je z znanjem in trmo dosegla, da so rekonstruirali veličastno glavno baročno dvorano. Skupaj s prenovljenim dvorcem in nedavno še z župnijsko cerkvijo so ustvarili nov kulturno turistični magnet Slovenije. Njen pečat je viden v oživiljenih gradovih Begunj, Kranja, Drnče, Tuštanja in v Blejski grajski kroni.

Grad Khislstein od leve proti desni: Hodnik ob Ulrichovi hiši za ogled arheoloških najdb na dvorišču, pročelje in restavriran detail poslikave, 2015 (foto: D. Leben)

Grad Strmol (EŠD 7903) od leve proti desni: Grad po prenovi, dvoriščna stran po prenovi in salon z baročno opremo po prenovi, 2012 (foto: N. Leben)

Od leve proti desni: grad Tuštanj (EŠD 981) - Arkadno dvorišče po obnovi (foto: N. Leben), dvorec Drnča (EŠD 12975) v Dvorski vasi pri Begunjah po obnovi (Foto: M. Kambič)

Blejski grad (EŠD 24) od leve proti desni: romanska plastovita zidava v palacijju, 2011 (foto: N. Leben), restavrirana renesančna poslikava v stolpu, 2016 (foto: N. Leben), severna fasada blejskega gradu po obnovi, 2015 (foto: N. Leben)

Spodaj: Blejski grad (EŠD 24) - pogled na grad, Blejski otok in Blejske vile (foto: Zavod za kulturo Bled)

Hribarjeva vila (EŠD 9547) od leve proti desni: zunanjščina, lovska soba in modri salon, 2001 (foto: INDOK, MK)

Pred enajstimi leti je dosegla najvišji strokovni naziv konservatorke svetnice. Poznavanje stavbarstva Gorenjske in povezav gradbenikov vse do Furlanije je leta 2013 zaključila z znanstvenim nazivom doktorice znanosti. Enako pozornost je namenjala in namenja javnemu predstavljanju kulturnih spomenikov s predavanji in pisanjem brošur ter knjig, z uredniškim delom pri Kranjskem zborniku, z aktivnim delom v strokovnih društvih. Lebnova je zaznamovana z večno željo, da na strokovnih srečanjih v Sloveniji in po svetu svoje znanje primerja in dopolni s sodobnimi doktrinami in tehnikami UNESCO, ICOMOSA in drugih strokovnih združenj.

Avtor slovenske himne drugače zveni v našem spominu, ker je Lebnova pomagala pri prenovi njegovega muzeja v Kranju, pri ohranjanju rojstne hiše v Vrbi in pri spominskih hišah drugih literarnih velikanov v občini Žirovnica. Kolegica je bila med prvimi, ki so entuziastično skrbeli tudi za ohranjanje izjemnih arhitektur 20. Stoletja, kakršna je Ravnikarjeva občina v Kranju.

Hribarjeva vila (EŠD 9547) - veranda, 2001 (foto: INDOK, MK)

Od leve proti desni: Prešernova hiša (EŠD 277) v Kranju - Prešernova spominska soba z restavriranim stropom, 2017 (foto: B. Jesenko), rojstna hiša Matije Čopa (EŠD 5437), 2018 (foto: N. Leben)

Od leve proti desni: Vila Beli dvor (EŠD 13331) na Bledu, 2008 (foto: N. Leben), Vila Gorenjska cesta 23 (EŠD 5437) - Vila Beli dvor v Radovljici, 2013 (foto: N. Leben)

Vila Veslaška promenade 9 (EŠD 13358) - Vila Zlatorog od leve proti desni: zunanjščina, 2014 (foto: N. Leben), notranjščina, 2014 (foto: N. Leben), leseno stopnišče, 2014 (foto: N. Leben)

Spodaj: Vila Veslaška promenade 9 (EŠD 13358) - Vila Zlatorog, 2014 (foto: N. Leben)

Od leve proti desni: Kapela sv. Eligija na Malem gradu (EŠD 1883), 2005 (foto: N. Leben), Cerkev sv. Duha v Bohinju (EŠD 2299), 2006 (foto: N. Leben), Kapela sv. Petra (EŠD 2825), 2007 (foto: N. Leben)

Dr. Nika Leben na terenu (Arhiv ZVKDS OE Kranj)

Likovna izjemnost in katoliški značaj cerkva v naši krajini, v naseljih in notranjostih stavb je žlahtnejši ob vedenju, da je Lebnova pomagala pri prenovi več kot osemdesetih sakralnih biserov. Enako pozorno je skrbela za rekonstrukcijo srednjeveških barvastih stekel, za stenske poslikave, oltarje ali strehe cerkva in statične sanacije. Vsaka stopnica Blejskega otoka in zvonjenje zvona želja kažejo, ob zgledno prenovljenih stavbah, tudi njena prizadevanja, da se ohranja dediščino z namembnostmi.

Stoletovo nagrado prejme ugledna kolegica, ki je s svojim delom soustvarila in poustvarila pomembne kulturne spomenike, simbole Gorenjske in vse Slovenije. Njeno delo in energija so že del snovne in nesnovne dediščine, so vzor za generacije mlajših varuhov kulturne dediščine.

Cerkev sv. Janeza Krstnika (EŠD 621) od leve proti desni: prezbiterij - zunanjščina, prezbiterij - restavrirane freske, restavriran glavni oltar, 2008 (foto: N. Leben)

Cerkev sv. Marka v Vrbi (EŠD 839) od leve proti desni: notranjščina po prenovi, 2018 (foto: J. Zaplotnik)

Cerkev sv. Petra v Radovljici (EŠD 2205) od leve proti desni: pročelje, pogled na pevski kor, rekonstruirani stebri pod pevskim korom in stebri pod pevskim korom po restavrirarskih posegih, 2018 (foto: N. Leben)

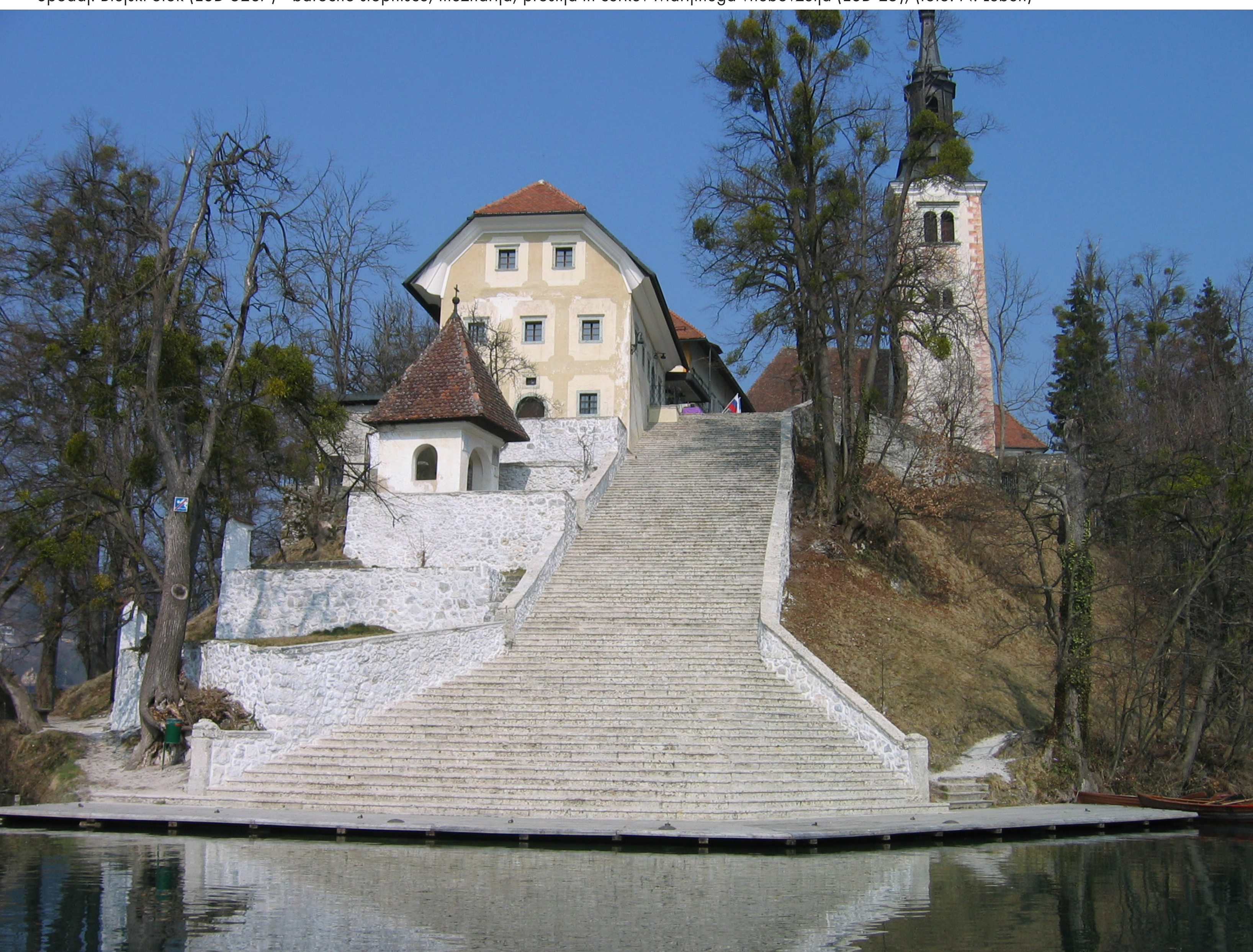

Cerkveno središče Bled od leve proti desni: Cerkev sv. Martina na Bledu po obnovi (EŠD 904) od leve proti desni novo župnišče na Bledu (EŠD 14169) in staro župnišče na Bledu (EŠD 14170)

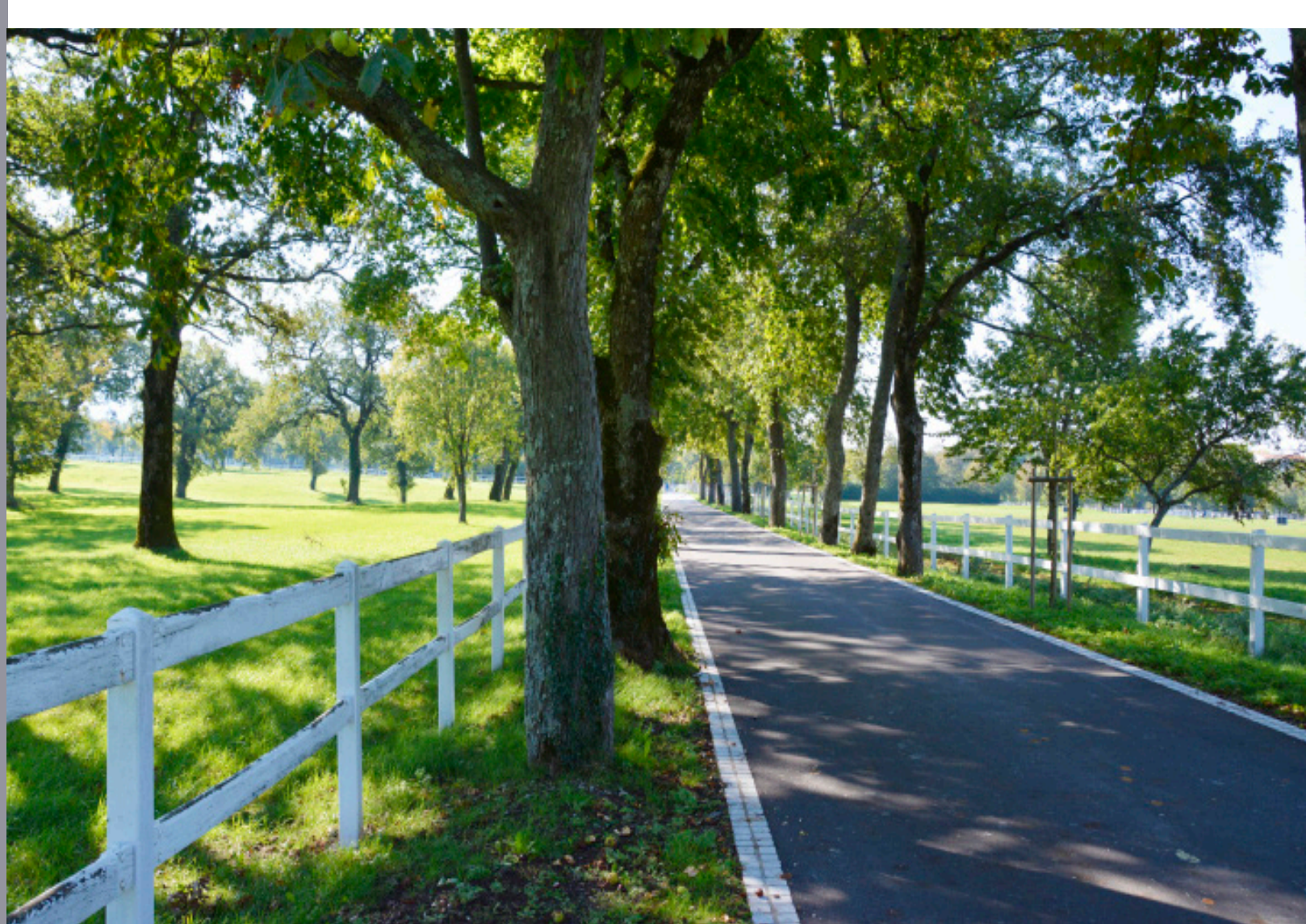
Od leve proti desni: Blejski otok (EŠD 5287) - strokovni ogled južnega stopnišča (foto: N. Leben), Blejski otok (EŠD 5287) prenova južnega stopnišča (foto: N. Leben), Cerkev Marijinega vnebovzetja (EŠD 25) na Blejskem otoku - notranjščina po prenovi (foto: N. Leben)

Spodaj: Blejski otok (EŠD 5287) - baročno stopnišče, mežnarija, proštija in cerkev Marijinega vnebovzetja (EŠD 25), (foto: N. Leben)

Od leve proti desni: Kulturna krajina in kulturna krajina (foto: E. Tavčar)

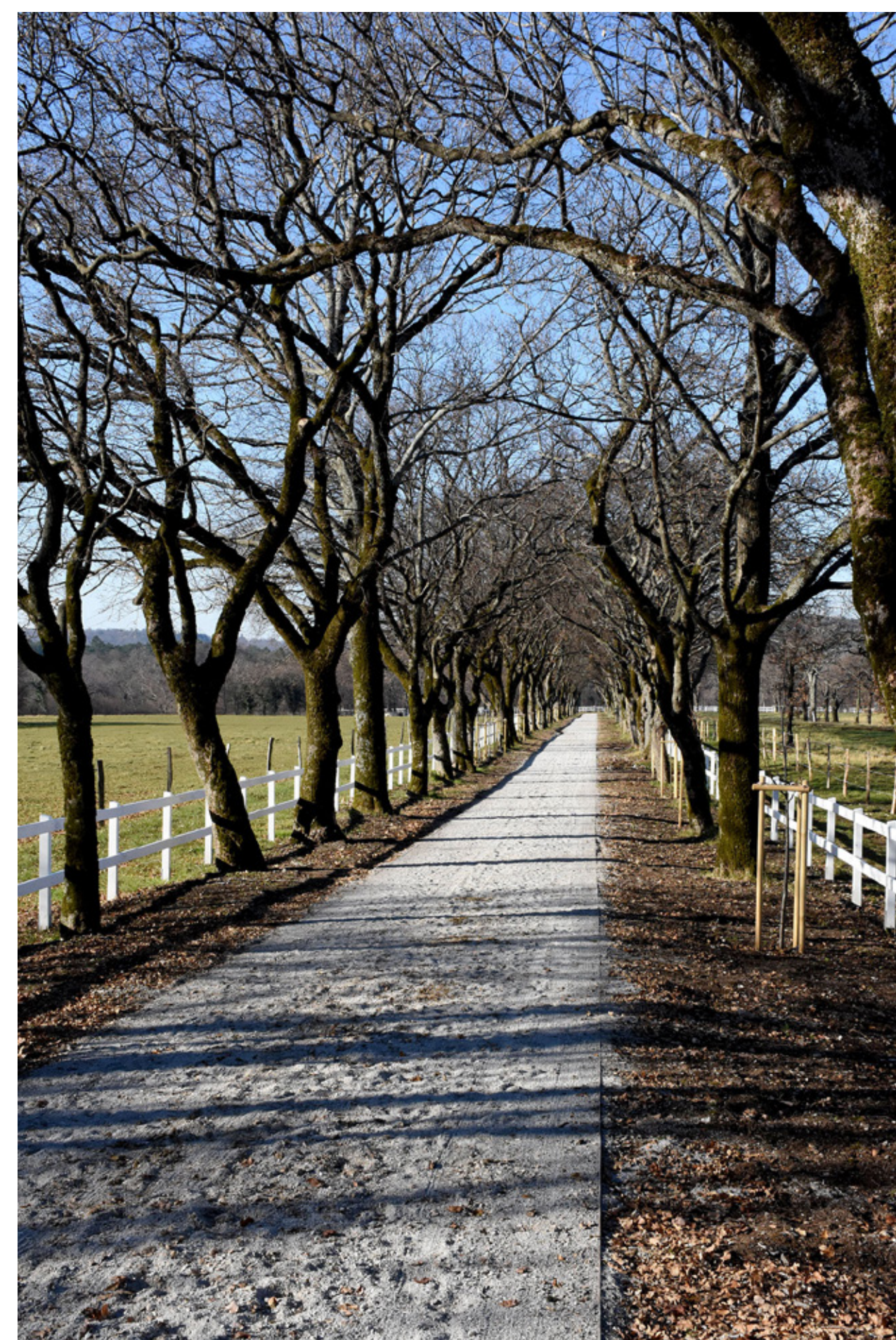
Od leve proti desni: Drevored (foto: Urška Drofenik, Vrtnoarhitekturna dediščina v Sloveniji in njeno ohranjanje), sanacija drevoredov, dosaditve dreves (foto: Draft arhitekti)

Sanirani suhi zid (foto: M.Lah)

Kobilarna Lipica je najstarejši ohranjena vrtno arhitekturna celota v Sloveniji in ena najstarejših kobilarn v Evropi. Interdisciplinarno sodelovanje pri prenovi oaze lipicancev je dolgotrajen proces dopolnjevanja kraške kulturne krajine. Ta je več kot 430 let nastajala z načrtno melioracijo posestva nad Tržaškim zalivom. Prostor je bil kontinuirano prilagajan izjemnim naravnim danostim za vzrejo konj ter pridelovanju krme zanje.

Magistra Marvy Lah je ena najbolj izkušenih krajinskih arhitektk, ki delajo v konservatorski službi. Na Zavodu za varstvo kulturne dediščine OE Nova Gorica je zaposlena že vse od zgodnjih osemdesetih let. Njeno znanje, zlasti raznolike izkušnje pri predhodnih prenovah, kakršna je bila pionirska revitalizacija parka gradu - dvorca Kromberk, so bile nujne za načrtovane posege v edinstven spomenik državnega pomena, kakršna je Kobilarna Lipica.

Sanacija drevoredov, dosaditve dreves (foto: M.Lah)

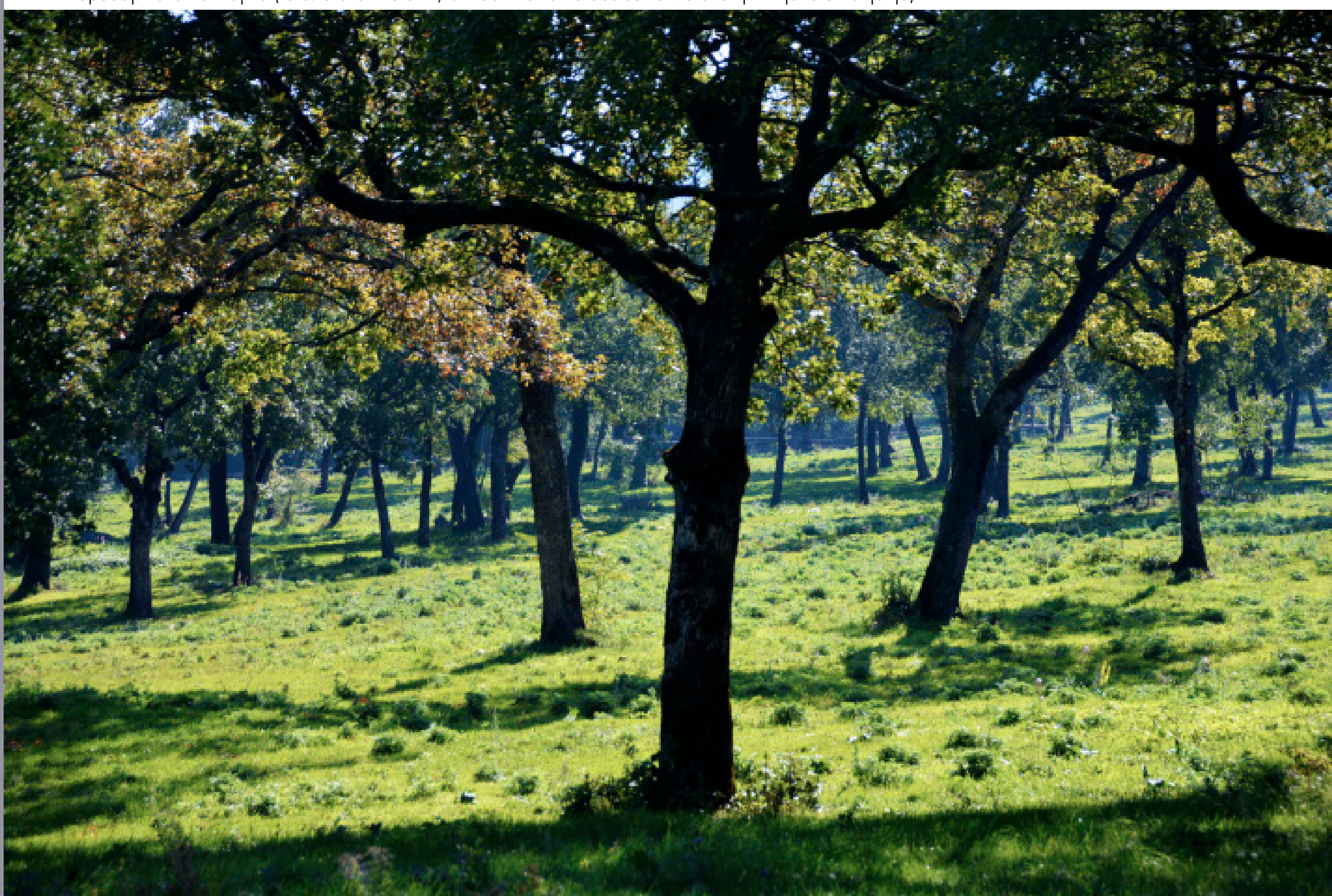
Posegi projekta, imenovanega Cokl 3, ki jih je usmerjala Lahova, so v Sloveniji novost. Po dolgih desetletjih zanemarjanja dragocene krajine Lipice, njenega podrejanja turističnim in športnim vsebinam ter zaraščanju obrobja, kažejo nova izhodišča drugačno pot. Celostna zaščita presega barvanje ograj in parcialne posege pri posameznih stavbah ali poteh. Projekt z uspešno zaključeno izvedbo v letu 2017 je prilagodil ustrezno sintezo zaščite in dejavnosti prav za ta spomenik. Evropsko primerljiv, večplasten koncept sestavljajo oživljena mreža ključnih in racionalno razporejenih poti z drevoredi kot prava hrbtnica posestva s travniki, pašniki, gaji, vodnimi zajetji in strnjenim jedrom hlevov ter drugih stavb na griču.

Od leve proti desni: Sanacija terasastega vrta ob graščini (Foto: M.Lah), prezentacija ledenice in nova dostopna pot z možnostjo posedanja (foto: Draft arhitekti)

Spodaj: Kulturna krajina (foto: Urška Drofenik, Vrtnoarhitekturna dediščina v Sloveniji in njeno ohranjanje)

Obnovljen javni prostor (foto: M.Mljač, Draft arhitekti)

Od leve proti desni: Element za posedanje (foto: M. Lah) , urejena pot in elementi za posedanje (foto: Draft arhitekti)

Od leve proti desni: Kamnita klopa za počitek turistov pri vodenih ogledih (foto: M. Lah) , urejena pot in elementi za posedanje (foto: Urška Drofenik, Vrtnoarhitekturna dediščina v Sloveniji in njeno ohranjanje)

Celostno urejanje je prilagojeno vzreji konj in ohranjanju pogledov ter sprehajalcem. Projekt Colk 3 omejuje tudi tranzitni motorni promet. Izvedba ne bi bila mogoča v razmeroma kratkem času, če ne bi pomagali upravljavci Kobilarne ter sodelavci biroja Draft arhitekti z Matejem Mljačem. Pravo težo dediščinskih vsebinam pa je z revitalizacije usmerjala in spodbujala magistra Lahova.

Stoletovo priznanje podeljujemo kolegici, ki obravnava ohranjanje in oživljanje kulturne krajine Lipice kot poslanstvo. Njeno delo ni omejeno na teorijo in praktično izvedbo, v izbranem prostoru matičnega Krasa povezuje preteklost s prihodnostjo. Izpeljano je kot vzor za podobne posege v kulturno krajino. Ta postaja v naši zavesti in praksi, prav po zaslugi krajinskih arhitektov, med katerimi se odlikuje Marvy Lah, bolj prepoznaven del slovenske identitete.

Od leve proti desni: Vzpostavljena kulturna krajina (foto: M. Lah), pogled na hipodrom (foto: M.Mljač, Draft arhitekti)

Hipodrom (foto: M.Mljač, Draft arhitekti)

Spodaj: Kulturna krajina (foto: Urška Drofenik, Vrtnoarhitekturna dediščina v Sloveniji in njeno ohranjanje)

Od leve proti desni: razglednica hotela Tivoli iz 1910 (Vir: Arhiv ZVKDS OE Ljubljana), vzhodna fasada nekdanjega hotela Tivoli, 2006 (Vir: Arhiv ZVKDS OE Ljubljana, foto: S. Ravnikar)

Nekdanji hotel Tivoli po prenovi, 2017 (foto: V. Benedik)

Pred 110. leti je mesto Ljubljana na razglednem pobočju roba parka Tivoli v Ljubljani postavila manjši hotel. Arhitekt Ciril Metod Koch ga je oblikoval po zgledih alpskih arhitektur, v iskanju elementov, ki bi označili samosvoj, slovenski stavbni slog. Po starejši stavbi na tem mestu so poslopje imenovali Švicarija. Stavba je kmalu prerasla v pomembno zbirališče slovenskih intelektualcev, med njimi Ivana Cankarja, Cvetka Golarja in drugih. V njej so sprejeli Tivolsko deklaracijo, znaniško združevanja južnih Slovanov. Po koncu prve svetovne vojne je Švicarija bila dom številnim ruskim emigrantom in postopoma likovnim ustvarjalcem, zlasti kiparjem: Batiču, Brdarju, Dragici Čadež, Zdenku Kalinu. Umetniki so v njej ustvarjali do konca 20. stoletja in celostne preнове.

Odgovorna konservatorica Adamičeva se je srečala z različnimi problemi, od statične in arhitekturne preнове objekta, njegovih detajlov do dogovorov z lastnikom, kako v stavbo vrniti umetniško živahnost ter meščanom namenjene ponudbe. Temelj preнове je bil že leta 2011 pripravljen Konservatorski načrt, skupno delo konservatorjev in restavratorjev RC.

Od leve proti desni: notranjščina nekdanjega hotela Tivoli pred prenovi, 2015 (Vir: Arhiv ZVKDS OE Ljubljana, foto: T. Adamič), dvorana v pritličju pred prenovi, 2015 (Vir: Arhiv ZVKDS OE Ljubljana, foto: T. Adamič)

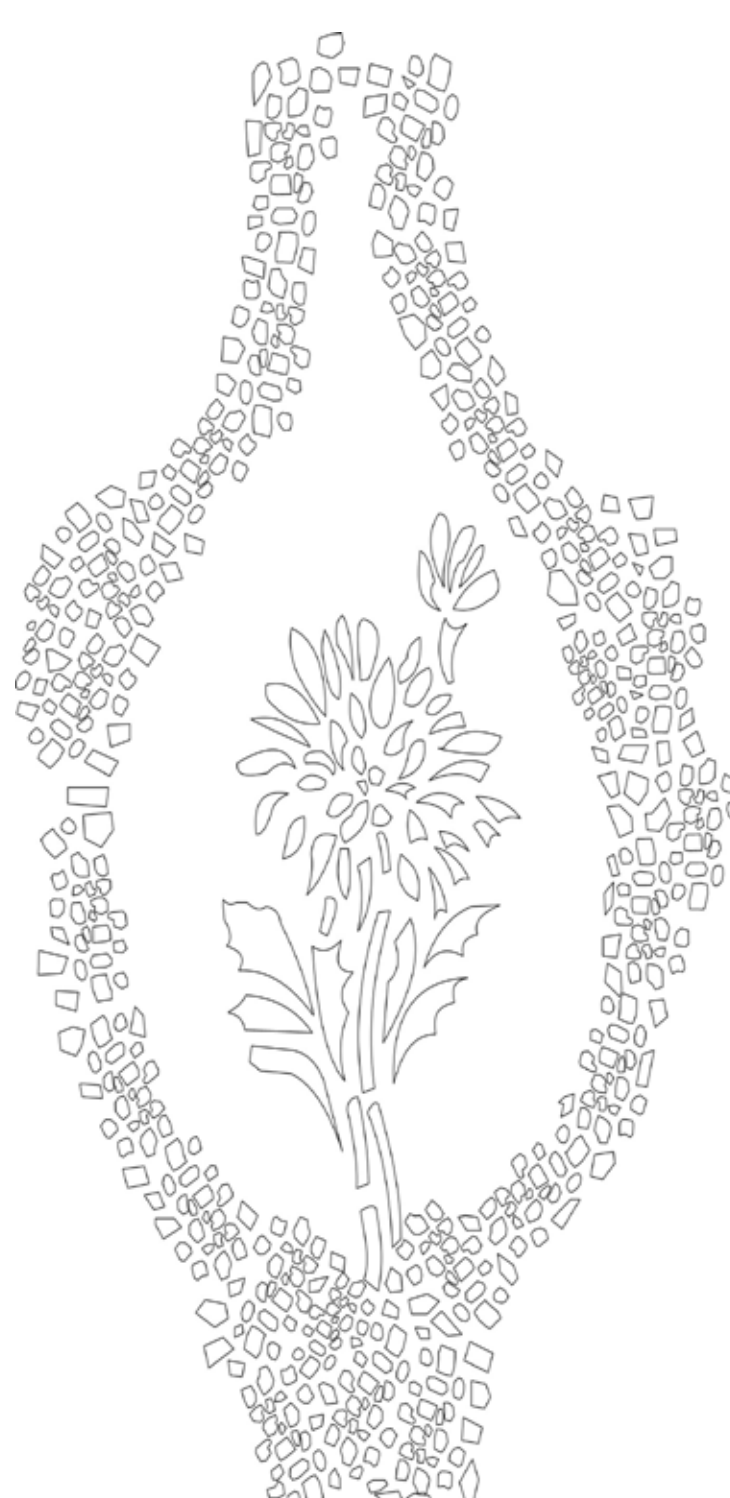

Tatjana Adamič je sodelovala pri pripravi projektne dokumentacije, skupaj z načrtovalci je iskala sprejemljive rešitve ter pri nadzoru preverjala njihovo uresničevanje. S sodelavci: Darjo Pergovnik, Tjašo Pristov, Anko Batič, Aleksandro Renčelj Škedelj, Sabino Ravnikar, Miranom Ježovnikom in Marijo Ano Kranjc je temeljito raziskala preteklost nekdanjega hotela in zasnovala sodoben način ohranjanja. Ohranjena ni le lupina; v največji možni meri je premišljeno restavrirana prvotna substanca, od tlakov do lesenih elementov, vključno s stavbnim pohištvom in dekorativnimi poslikavami.

Multidisciplinarna poustvarjalnost odgovorne konservatorke je bila ključna za uspešno izvedbo projekta. Sodelavci so v obrazložitvi kandidature za priznanje poudarili še kontinuirano promocijo preнове Švicarije za različne ciljne skupine, strokovne predstavitve in predavanja, za katera je skrbela Adamičeva.

Obnova stavbnega pohištva, 2016 (foto: T. Adamič)

Dokumentacija šablonskih stenskih poslikav: fotografija, risba poslikave in na njeni podlagi izdelana digitalna rekonstrukcija (foto in izdelava ročne in digitalne rekonstrukcije: mag. Tjaša Pristov)

Spodaj levo: Obnova lesenega hodnika v 1. podstrešni etaži, 2016 (Vir: Arhiv ZVKDS OE Ljubljana, foto: T. Adamič)

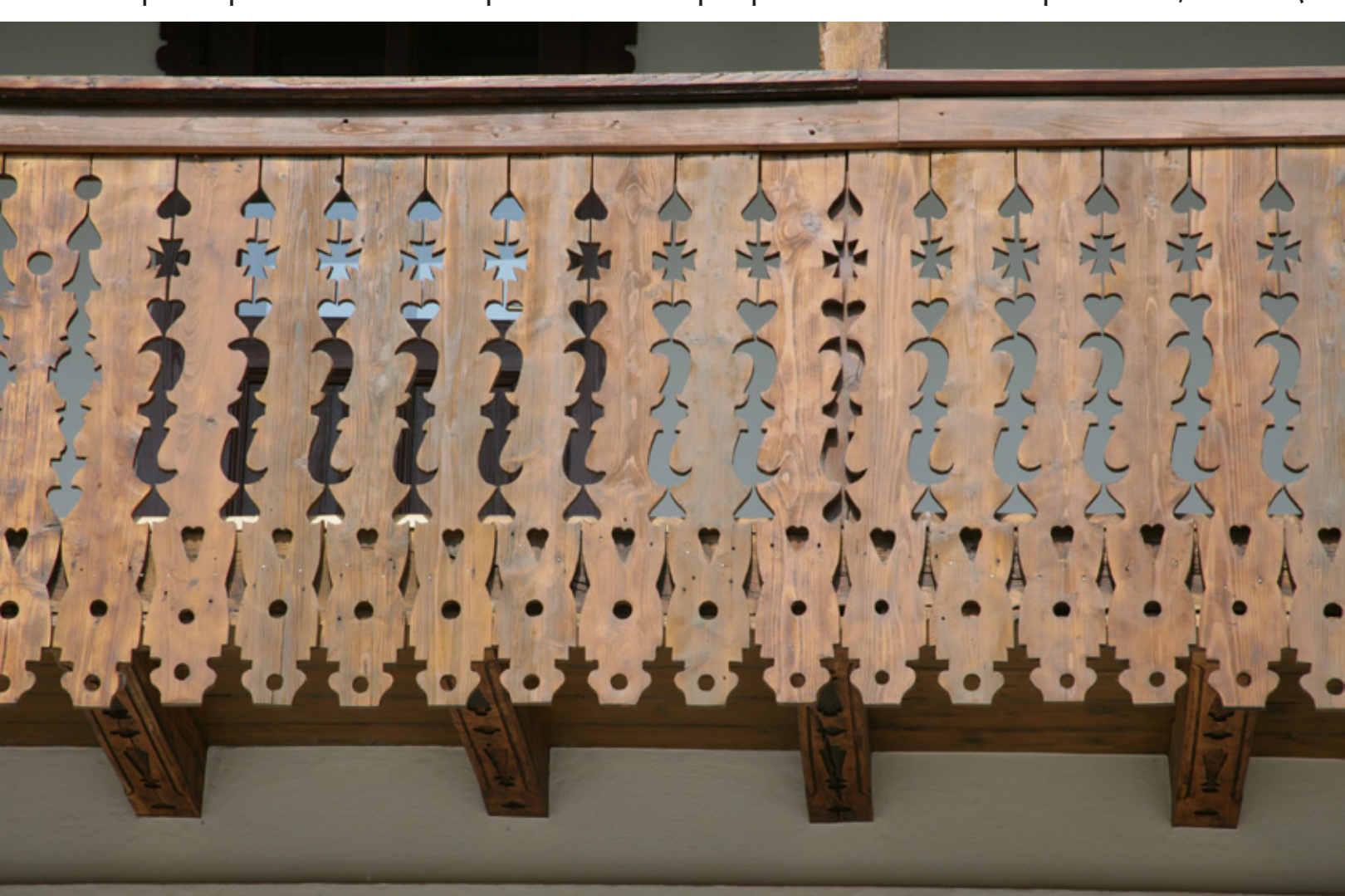
Spodaj desno: Dvorana v pritličju med prenovi, 2016 (Vir: Arhiv ZVKDS OE Ljubljana, foto: T. Adamič)

Nekdanji hotel Tivoli po prenovi, 2017 (foto: V. Benedik)

Spodaj levo: nekdanji hotel Tivoli po prenovi - detajl lesene ograje, 2017 (foto: V. Benedik)
 Spodaj desno: nekdanji hotel Tivoli po prenovi - stavbno pohišstvo, 2017 (foto: V. Benedik)

Zgoraj levo: nekdanji hotel Tivoli po prenovi - stavbno pohišstvo, 2017 (foto: V. Benedik)
 Spodaj desno: nekdanji hotel Tivoli po prenovi - notranjščina, 2017 (foto: V. Benedik)

Celovita prenova in uspešna revitalizacija objekta je kakovostna sinteza ohranjanja in nadgradnje. Predstavlja prostorsko dominantno nove likovne osi med tremi žarišči ustvarjalnosti: Moderno galerijo, Mednarodnim grafičnim centrom ter Švicarijo z odprtimi ateljeji. Ohranjena je arhitekturna zasnova s pomembnimi detajli in zgodovinska vloge palače.

Nadgradnja prenovljene Švicarije s primernimi kulturnimi ter meščanom prijaznimi vsebinami je za osrednji mestni park prerodila skoraj pozabljeno atrakcijo. V oživljanju Kochove arhitekture je bila ključna vloga konservatorke Adamičeve.

Od leve proti desni: nekdanji hotel Tivoli po prenovi - dvorana v pritličju po prenovi, 2017 (foto: V. Benedik), nekdanji hotel Tivoli po prenovi - dvorana v pritličju po prenovi, 2017 (foto: V. Benedik)

Od leve proti desni: nekdanje zunanje sanitarije po prenovi, 2017 (foto: V. Benedik), nekdanji hotel Tivoli po prenovi - leseno stopnišče, 2017 (foto: V. Benedik)

Spodaj: nekdanji hotel Tivoli po prenovi, 2017 (foto: V. Benedik)

SLAVKO ŠORLI STELETOVO PRIZNANJE

Kneške Ravne - Zidana kašča, ki jo prekriva lesena kritina od leve proti desni: ključ kašče, notranjost, pogled na kaščo in kovačija v prtiličju (foto: M. Kunst)

Najvišje ležeča domačija Pri Francu na Kneških Ravnah 9 ima ohranjeno izjemno stavbno dediščino. Poslopja kmetije so ustvarile generacije, ki so se zavedale njihovega pomena kot simbolov življenja in dela v preteklosti. Vztrajnost in znanja so omogočila ohranitev gruče objektov z vzorno obnovo v zadnjem desetletju. Šorli je sam in s pomočjo popotresne sanacije Posočja oživil domačijo. Kašča s kovačijo in mizarsko delavnico je celovito restavrirana in sanirana, prav tako lesena kašča na kamnitih temeljih iz leta 1831. Osrednje mesto ima novo prekrit kozolec toplar iz druge polovice 19. stoletja, pod katerim stoji od leta 1905 žaga venecijanka. Obnovljen nekdanji svinjak s skodlasto kritino, ki jo je 'skrojil' lastnik sam, postopoma spreminjajo v hišni muzej s predmeti, ki so jih stoletja uporabljali na kmetiji. Nekaj deset metrov pod gručo objektov je obnovljena še sadna sušilnica – pajšva. Najnovejši element domačije je senik, zgrajen na podlagi veččin in tehnik gradnje s trajnostnimi gradivi.

Kneške Ravne - Zidana kašča (foto: M. Kunst)

Od leve proti desni: Kneške Ravne - pogled na leseno kaščo na zidani osnovi (foto: M. Kunst), Kneške Ravne - detajl lesene kritine (foto: M. Kunst)

Od leve proti desni: Kneške Ravne - pogled na slamnat in leseni zatrep kašče (foto: M. Kunst), Kneške Ravne - pogled na leseno kaščo na zidani osnovi (foto: M. Kunst)

Od leve proti desni: Kneške Ravne - pogled na sadno sušilnico - pajšvo (foto: M. Kunst), Kneške Ravne - pogled na perut in vrh slamnate strehe pajšve (foto: M. Kunst)

Od leve proti desni: Kneške Ravne - pogled na senik (foto: A. Ščukovič), Kneške Ravne - slamnata streha senika z notranje strani (foto: A. Ščukovič)

Spodaj: Kneške Ravne - pogled na zaključek slamnate strehe senika (foto: A. Ščukovič)

Od leve proti desni: Slap ob Idrijci - Pogled na rojstno hišo pisatelja Cirila Kosmača ki jo pokriva slamnata streha, EŠD 653 (foto: A. Ščukovi), Tolminske Ravne - Skalarjeva domačija, EŠD 9961, pogled na kaščo v času prekrivanja strehe s slamo, Tolminske Ravne - Skalarjeva domačija, EŠD 9961, pogled na kaščo v času prekrivanja strehe s slamo (foto: A. Ščukovi)

Spodaj levo: Dolenja Trebuša - Domačija Dolenja Trebuša 18, EŠD 14280, pogled na slamnato streho pred izdelavo vrha (foto: A. Ščukovi)
Spodaj desno: Dolenja Trebuša - Domačija Dolenja Trebuša 18, EŠD 14280, slamnata streha pred zaključkom del oz. vrha (foto: A. Ščukovi)

Zgoraj levo: Gorenja Trebuša - Domačija Gorenja Trebuša 112, 113, EŠD 5045 Slavko Šorli z vajencem med postopkom prekrivanja strehe (foto: A. Ščukovi)
Zgoraj desno: Gorenja Trebuša - Domačija Gorenja Trebuša 112, 113, EŠD 5045 Slavko Šorli med prekrivanjem strehe (foto: A. Ščukovi)
Spodaj levo: Podmelec - Kašča domačije Podmelec 49, EŠD 5062, perut in vrh strehe kašče - dotrajana in nova slamnata kritina (foto: A. Ščukovi)

Nekdaj razširjeno znanje slamokrovstva na Tolminskem in Cerkljanskem zaradi manjšega interesa počasi izginja. V primeru družine Šorli pa se znanje ohranja skozi generacije. Slavko Šorli znanje in tehniko prekrivanja streh s slamo in smrekovimi skodlami prenaša na mlajšo generacijo Šorlijev. Slavko je v Posočju edini verificiran izdelovalec slamnatih streh kakršne so bile značilne za Severno Primorsko. Od leta 2008 je vpisan v register nosilcev domače in umetnostne obrti, ki ga vodi Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije.

Po letu 1998, ko je življenje v Posočju zaznamoval zadnji večji potres, je Slavko Šorli prekril s slamo in skodlami več kot petnajst objektov kulturne dediščine ter kulturnih spomenikov. Vseskozi tesno sodeluje z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območno enoto v Novi Gorici, ki ga redno vključuje v obnovitvene posege tovrstnih stavb in skrbi za strokovnost ter dokumentacijo njegovega dela.

Stoletno priznanje podeljujemo mojstru, ki s svojim poslanstvom presega točkovno zaščito posameznih dediščinskih stavb. Šorli deluje povezovalno, izobraževalno in promocijsko v Posočju in na širšem območju Triglavskega narodnega parka. Z vzdrževanjem in obnovo Domačije pri Francu na Kneških Ravnah ter z obnovo drugih slamnatih in lesenih streh kaže izjemno prizadevanje za ohranjanje snovne ter nesovne kulturne dediščine.

Spodaj levo: Dolenji Novaki - Domačija Dolenji Novaki 5, EŠD 4768, pogled na s slamo prekrivane strehe objektov domačije (foto: A. Ščukovi)
Spodaj desno: Dolenji Novaki - Domačija Dolenji Novaki 5, EŠD 4768, Slavko Šorli med izdelavo vrha (foto: A. Ščukovi)

Zgoraj levo: Dolenji Novaki - Domačija Dolenji Novaki 5, EŠD 4768, zatrejni zaključek (foto: A. Ščukovi)
Zgoraj desno: postopek prekrivanja strehe s slamo (foto: A. Ščukovi)

Spodaj: Dolenji Novaki - Domačija Dolenji Novaki 5, EŠD 4768, Slavko Šorli med prekrivanjem strehe s slamnato kritino (foto: A. Ščukovi)

ZA VZDRŽEVANJE GOSPODARSKIH OBJEKTOV IN ZA SLAMOKROVSTVO

**SLOVENSKO
KONSERVATORSKO
DRUŠTVO**

*Association of Conservators of Cultural Heritage of Slovenia
Association des conservateurs du patrimoine culturel de Slovénie*

Avtorji besedil:

**Dr. Zvezda Koželj
mag. Gojko Zupan
Srečko Štajnbaher**

Fotografije:

**arhiv ZVKDS, OE Kranj
arhiv ZVKDS, OE Nova Gorica
arhiv ZVKDS, OE Ljubljana
INDOK, Ministrstvo za kulturo
Zavod za kulturo Bled
Urška Drogenik
Matej Mlač, D-R-A-F-T arhitekti**

Oblikovanje in priprava za tisk:

Barbara Lečnik, ZVKDS

Tisk plakatov:

Tabula, Tadej Kajzer s.p.

Tisk vabil:

Anolisgroup - mojatiskarna

Organizacija in izvedba razstave:

**Slovensko konservatorsko društvo
Maj 2018**

STELETOVA NAGRADA IN PRIZNANJA ZA LETO 2017

Matej Sternen: portret Franceta Steleta; avtor neznan; leto neznano; črno-beli negativ na stekleni plošči; 10 x 15 cm; inv. št. 30314s (fototeka), Vir: INDOK, MK

Stelètov portret, ki ga je naslikal njegov prijatelj, slikar in restavrador Matej Sternen hrani Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta pri ZRC SAZU.